

Фізична культура та професійний спорт
Фізична культура і спорт:
проблеми дослідження, пропозиції.

Магістрант, Черниш Інна Миколаївна

К.б.н., доцент Корнійчук Наталя Миколаївна

Житомирський державний університет імені Івана Франка.

МЕДИКО-ПЕДАГОГІЧНИЙ КОНТРОЛЬ ЗА ФІЗИЧНИМ ВИХОВАННЯМ УЧНІВ У ЗАГАЛЬНООСВІТНІХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ

Дослідження медико - педагогічного контролю за фізичним вихованням учнів пов'язані зі смертностями під час проведення уроків фізичної культури в загальноосвітніх навчальних закладах. Статистика свідчить, що в Україні за останні шість років трапилося 13 випадків смертності, з яких п'ять – за останній 2008 рік. Тому, враховуючи незадовільний стан здоров'я багатьох дітей, а також реалії навчально-виховного процесу з фізичного виховання, вагомими стають медико - педагогічні дослідження.

Наказом Міністерства охорони здоров'я України та Міністерства освіти і науки України 20.07.2009р. №518/674 видано положення “Про медико - педагогічний контроль за фізичним вихованням учнів у загальноосвітніх навчальних закладах”, за яким медико - педагогічний контроль за фізичним вихованням – невід'ємна частина навчального процесу та медичного обслуговування учнів у загальноосвітніх навчальних закладах, що включає заходи, спрямовані на оптимізацію, безпеку та ефективність фізичної культури [4].

Метою роботи було визначення функціональних змін організму учнів загальноосвітніх навчальних закладів під час навантаження на уроках фізичної культури.

При виконанні експериментальних досліджень використовуються методи аналізу науково-методичної літератури, спостереження, опитування, метод оцінки фізичного стану.

Медико-педагогічний контроль є необхідним компонентом педагогічного процесу, що забезпечує своєчасне визначення рівня функціональних

можливостей організму учнів, адекватність фізичних навантажень та раннє виявлення ознак хвороб і ушкоджень.

Вивченням даної проблеми займався А.Г.Дембо, який у своїй праці “Врачебний контроль в спорте”, описав, що лікарсько-педагогічний контроль – це робота великої важливості і значущості, без якої неможливо собі представити спільну діяльність лікаря і вчителя, а саме це значною мірою визначає ефективність лікарського контролю в цілому. Лікарсько-педагогічний контроль продовжує дослідження дії на організм фізичних вправ, що починаються в лікарському кабінеті, причому він дозволяє виявити такі приховані відхилення в стані здоров'я, які в лікарському кабінеті не діагностуються [2].

Волков Л.В., у своїй праці “Основи спортивної підготовки дітей і підлітків”, писав, що одне із провідних місць у структурі діяльності вчителя посідають перцептивні здібності, суть яких визначається педагогічною спостережливістю. Розвиток і удосконалення цих здібностей дає змогу вчителю проникнути у внутрішній світ вихованця, його переживання і стан, побачити в предметах і явищах навчально-тренувального процесу істотне, але малопомітне для оточення. Під час спостереження важливо бачити деталі, незначні на перший погляд, але потрібні для удосконалення різних сторін підготовленості учня [1].

Спостереження за учнями з метою контролю їх стану проводиться викладачем до занять, в процесі занять, безпосередньо після їх закінчення і між ними. Головна їх мета – перевірка готовності виконати завдання, встановити реакції організму на нього, з'ясувати раціональність виконуваних рухів, простежити за поведінкою, за достатністю відпочинку, доцільністю зусиль, що додаються, і так далі. Спостереження є головним засобом здійснення так званого зворотного зв'язку між вчителем і учнем. Воно робить навчально-тренувальний процес керованим [5].

У праці “Теорія і методика фізичного виховання” М.П.Козленко, Є.Вільчковський, С.Ф.Цвек показано, що лікарський контроль за фізичним

вихованням передбачас: систематичне спостереження за здоров'ям і фізичним розвитком дітей та підлітків; санітарно-гігієнічні та лікарсько-педагогічні спостереження за місцями, умовами та методикою проведення занять з фізичної культури; санітарно-освітню роботу з питань фізичного виховання; профілактику травматичних пошкоджень під час занять фізичними вправами [3].

Медико-педагогічний контроль за фізичним вихованням учнів ставить за мету оптимізацію рухової активності учнів; визначення стану здоров'я, фізичного розвитку і функціонального стану організму учнів, які займаються фізичною культурою; вирішення питань щодо відповідності навантажень стану здоров'я та функціональним можливостям учнів навчальних закладів.

Результати дослідження. В дослідженні взяло участь 36 учнів Миролубівської загальноосвітньої школи I-III ступенів. Дослідження дало змогу встановити межі впливу фізичного навантаження на організм учнів, які відносяться до основної медичної групи.

Оцінку ефективності фізичного виховання було проведено за допомогою спостережень та опитувань, що дозволяють оцінити ступінь розвитку втоми за зовнішніми ознаками: колір шкіри і обличчя, пітливість, характер дихання і рухів, мова, міміка, увага і самопочуття учнів.

Отримані дані представлені в таблиці.

Таблиця 1

Схема візуального визначення ступеню втоми дітей та підлітків під час фізичного навантаження

Об'єкти спостереження	Ознаки втоми та її ступінь		
	малий	середній	великий, недопустимий
Колір шкіри обличчя	23 учні	13 учнів	0
Мова	36 учнів	0	0
Міміка	33 учні	3 учні	0
Пітливість	29 учнів	6 учнів	1 учень
Дихання	25 учнів	11 учнів	0
Рухи	32 учні	14 учнів	0
Самопочуття	34 учні	2 учні	0

За результатами дослідження в більшості учнів реакція організму на фізичне навантаження нормальна. Тільки деяким учням, які мають певні відхилення в стані здоров'я, хоч і відносяться до основної медичної групи здоров'я необхідно зменшити навантаження, оскільки учні скаржаться на втому, в них проявляється значне почервоніння шкіри обличчя та сильно прискорене дихання.

Отже, проведені дослідження дали змогу встановити, що деяким учням, в яких за результатами дослідження виявлено великий ступінь втоми, необхідно пройти повторний медичний огляд.

Література:

1. Волков Л.В. Основи спортивної підготовки дітей і підлітків. Навчальний посібник. К.:1993р. - 152с. Вища школа.
2. Дембо А.І. Врacheбний контроль в спортe. М.:Медицина. 1988г. - 283с.
3. Козленко М.П., Вільчковський Є., Цвек С.Ф. Теорія і методика фізичного виховання. К.:Вища школа. 1984р. – 229с.
4. Міністерство охорони здоров'я України та Міністерство освіти і науки України 20.07.2009 №518/674 Положення “Про медико - педагогічний контроль за фізичним вихованням учнів у загальноосвітніх навчальних закладах”. 23с.
5. Терованесян А.А., Терованесян И.А. Педагогика спорта. К. “Здоров'я”. 1986г. – 204с.